Analizy OSW

OŚRODEK STUDIÓW WSCHODNICH 1.07.2020 www.osw.waw.pl

Uzgodnienia francusko-niemieckie w przededniu prezydencji Niemiec w Radzie UE

Ryszarda Formuszewicz

29 czerwca Angela Merkel i Emmanuel Macron spotkali się w Mesebergu pod Berlinem, aby omówić przede wszystkim kwestie dotyczące wsparcia gospodarki europejskiej w kryzysie pandemicznym. Oboje wystąpili już 18 maja z inicjatywą utworzenia specjalnego funduszu w kwocie 500 mld euro. Przedstawiony następnie przez Komisję Europejską program odbudowy „Next Generation EU" zwiększył wysokość planowanych środków do 750 mld euro (niezależnie od wieloletniego budżetu UE o wartości 1,1 bln euro). Podczas wideokonferencji członków Rady Europejskiej 19 czerwca zgodzono się co do zasadniczego kształtu finansowania wsparcia gospodarki, jednak zarówno wolumen, proporcja dotacji w stosunku do kredytów, kryteria przyznawania, jak i przeznaczenie środków pozostają przedmiotem sporów.

Komentarz

- Przed rozpoczynającą się 1 lipca niemiecką prezydencją w Radzie UE przywódcom Francji i Niemiec zależało na zamanifestowaniu ścisłej współpracy i zdolności wspólnego przewodzenia Unii w warunkach kryzysu, a także zatarciu wrażenia rozbieżności we wzajemnych relacjach. Zapowiedziano współdziałanie w priorytetowych kwestiach: zwalczaniu następstw pandemii, digitalizacji, ochronie klimatu oraz polityce międzynarodowej. Zasygnalizowano także dłuższą perspektywę kooperacji w Unii poprzez przedsięwzięcia łączące prezydencję niemiecką oraz francuską w I połowie 2022 r. (np. konferencja o przyszłości Europy, Strategiczny Kompas UE).
- Francja i Niemcy zabiegają o szybkie porozumienie w sprawie funduszu odbudowy i wieloletnich ram finansowych na nadzwyczajnej Radzie Europejskiej w dniach 17–18 lipca. Dla Berlina ważne jest unikanie dalszych opóźnień w negocjacjach budżetowych. Ponadto osiągnięcie kompromisu w kluczowej dla wszystkich państw członkowskich sprawie zwiększyłoby szanse na powodzenie prezydencji. Adresatami przesłania z Mesebergu były w dużym stopniu Austria, Dania, Holandia i Szwecja (*frugal four*) niechętne dotacjom finansowanym poprzez zadłużenie UE. Podkreślając znaczenie wsparcia w formie bezzwrotnej, Macron wskazał podczas konferencji prasowej na korzyści czerpane przez te państwa z jednolitego rynku. Merkel sygnalizowała możliwości kompromisu poprzez powiązanie tej formy pomocy z reformami strukturalnymi oraz jej ukierunkowanie na wyzwania o charakterze przyszłościowym,

takie jak cyfryzacja i zmiany klimatu.

- Szczególny akcent podczas konferencji prasowej położono na kwestie polityki klimatycznej UE, co można przypisać także wewnątrzpolitycznym uwarunkowaniom francuskim. Prezydenckie ugrupowanie La République En Marche poniosło porażkę w drugiej turze wyborów komunalnych 28 czerwca, sukces zaś odnotowała partia Zielonych – stąd apel Macrona o wzrost europejskich ambicji. W związku z planem podwyższenia do końca roku celów redukcyjnych UE do 2030 r. uznano wspólnie potrzebę wprowadzenia mechanizmu wyrównującego koszty redukcji emisji CO_2 wobec towarów pochodzących z państw o niższych wymogach w tym zakresie (*border-adjustment tax*) w celu ochrony europejskich producentów. Postulowany przez Francję instrument rodzi w Niemczech obawy przed pogorszeniem warunków dla eksportu. Kanclerz Merkel zastrzegła zatem konieczność zachowania zgodności z regułami WTO, jak i możliwość równoległej kompensacji cen energii dla energochłonnego przemysłu. Prezydent Macron domagał się także powiązania dostępności środków unijnych z precyzyjnymi celami redukcji emisji w krajowych planach odbudowy.